

Kunskapscentrum för geriatrik

Bakgrund

Region Skåne fattade beslut 2007-12-11 om att utveckla ett Regionalt geriatriskt kunskapscentrum och 2008 fick Geriatriskt utvecklingscentrum (GUC), Skånes universitetssjukhus, Malmö (numera Geriatriska kliniken) uppdraget att utveckla och driva detta. Uppdraget benämns *Kunskapscentrum för geriatrik* sedan 2011. För att genomföra uppdraget har medarbetare med särskild kompetens knutits till en intern arbetsgrupp bestående av forskare inom geriatrik, Arkadiusz Siennicki-Lantz, sjukgymnastik, Eva Nordell, omvårdnad Beth Dahlrup samt dietist Carin Andersson, statistiker Mats Pihlsgård och kommunikatör Anna-Mi Wendel under verksamhetschef, professor Sölve Elmståhls ledning. Till uppdraget finns knutet en referensgrupp med representanter från Region Skåne, kommuner i Skåne och universitet/högskola.

Uppdrag

I uppdraget ingår att bevaka och sammanställa kunskapsunderlag; analysera och utvärdera resultat från vårddatabaser och kvalitetsregister med relevans för äldre patienter; verka för en kompetensutveckling genom att arrangera och medverka i utbildningsaktiviteter samt att medverka i att utveckla vårdprocesser och metoder inom geriatrik.

Arbetsätt för att genomföra uppdragen sker framförallt genom utveckling och upprätthållande av en webbaserad 'Kunskapsbank'; olika utbildningsaktiviteter inom Region Skåne och genom bevakning av kunskapsområdet geriatrik samt medverkan och analys av data från vårddatabaser och kvalitetsregister och skapande av nätverk för kunskapsspridning.

Bevakning av kunskapsområdet geriatrik.

Verksamheten och centrat är representerade i Socialstyrelsen, vetenskapligt råd, har nära samarbete med SKL, Socialstyrelsen, Socialdepartementet, Transportstyrelsen och SBU och Läkarförbundet samt Vårdförbundet, Svensk Geriatrisk förening. Bevakning sker även via Lunds universitet och de SFO särskilt Epihealth och epidemiologisk forskning av relevans för äldreområdet.

Målsättning att årligen uppdatera och bevaka förändringar i riktlinjer och kunskapsläge i befintliga kunskapsverktyg såsom 'Kunskapsbank' www.kcgeriatrik.se, pågående utbildningsaktiviteter och som underlag i riktlinjer.

Analys och utvärdering av vårddatabaser

Kartläggning av kommunala och regionala resurser för äldrevård i Skåne har skett, särskilt åldersstandardiserade beskrivningar av enskilda kommuners korttidsboende och rehabiliteringsresurser. Jämförelsetal har gjorts med sjukdomspanorama för vanliga sjukdomar i åldrandet i regionen.

Målsättning att uppdatera översikter kring vårdresurser för äldre i Region Skåne särskilt formell och informell vård med hjälp av befintliga vårddatabaser, såsom PASiS och Gott Åldrande i Skåne databasen

Verka för en kompetensutveckling inom kunskapsområdet geriatrik

Initiera och genomföra utbildningsaktiviteter för vårdpersonal inom Region Skåne. Utbildning har inriktats mot ett flertal relevanta områden för äldre såsom fallprevention, trycksår, nutrition, stroke, körkortsbedömning, kognition, anhörigstöd, Kommunikationsaktiviteter omkring utbildningarna har bland annat varit framtagning och

uppdatering av broschyrer och annat informationsmateriel omkring utbildningarna, reportage på KC Geriatriks utbildningswebbsidor över deltagaråsikter och andra utbildningshändelser. Utbildningarna har även lanserats på Region Skånes VGI samt på Vårdgivarwebben. I samband med mässor och andra seminarieverksamheter har ämnesföreträdare och kommunikatör även där spridit information om KC Geriatriks utbildningar. Alla kurser går att söka på nätet varvid ett omfattande system för digitala anmälningsformulär och dito bearbetning byggts upp.

- a) Uppbyggnaden av webbsajten 'Kunskapsbank för geriatrik', www.kcgeriatrik.se tekniskt och innehållsmässigt påbörjades i februari 2011, lanseringen skedde i oktober. För närvarande finns 15 olika ämnesområden och 13 olika personer är faktaansvariga för innehållet. Administrationen sköts av kommunikatör Anna-Mi Wendel som har ensam behörighet att redigera sidorna. Kunskapsbanken fungerar som en informations- och nyhetskälla inom kunskapsområdet geriatrik med vårdpersonal som den primära målgruppen. Ca 20 000 sidvisningar har skett under 2014.

Målsättning att kontinuerligt uppdatera sajten utifrån befintlig evidens, nationellt knyta kontaktpersoner samt planerade mål för 2015 att utvidga sajten efterhand att även omfatta ytterligare områden som anhörigstöd och depression.

- b) Initiera och genomföra utbildningsaktiviteter inom kunskapsområdet geriatrik. Utbildning ges återkommande och förlagda till flertal orter inom de tre förvaltningarna i Region Skåne inom följande områden, fall, nutrition, trycksår, lämplighet för körkort och relevant lagstiftning/föreskrifter för läkare, lyftteknik, cirkelledarutbildning/utbildning för vårdpersonal kring kognition. Totalt har hittills 6000 personer genomgått veckoutbildningar

Målsättning att årligen genomföra utbildning för ca 1500 personer inom 50 olika aktiviteter/utbildningstillfällen

- c) Ansvara för genomförande av utbildningskongressen Senior i Centrum (SIC). Kongressen SIC ges vartannat år, första gången 2013, har givits under 2015 och är inplanerad maj 2017 samt 2019. www.senioricentrum.se. En omfattande planering under ledning av Sölve Elmståhl, som ordförande för den vetenskapliga kommittén föregår kongressen som omfattar ca 100 föredrag av 50-talet föreläsare. Samverkan finns Malmö stad, Lunds universitet, Kommunförbundet Skåne och Kristianstad Högskola.

Följande tio tematiska områden täcks kring äldre nämligen prevention, rehabilitering, anhörigstöd, miljö, kvalitetsregister, demens, geriatrisk radiologi, palliation, tandvård/munhälsa och sexualitet. De olika spåren hade även olika infallsvinklar kring aspekter på etnicitet, genus och åldrande.

Målgrupper är all vård- och omsorgspersonal såväl regionalt som nationellt och på uppdrag av Region Skåne genomfördes en särskild utbildning i geriatrik till AT läkare och ST läkare inom regionen. I samverkan med Socialstyrelsen genomförs en endags utbildning kring äldre och läkemedelsbehandling. Konferensen genomförs med ekonomiskt stöd från Region Skåne och Malmö stad. Antal deltagare är ca 1500 personer varav ytterligare 4500 deltagare medverkar i anslutande äldremässa.

Konferensen SIC med äldretema är den största utbildningskonferensen i sitt slag i Sverige.

Målsättning att genomföra kongressen vartannat år i enlighet med regionalt beslut.

Medverka i att utveckla vårdprocesser och metoder inom geriatrik.

Inom ramen för KC geriatrik ta fram förslag till indikatorer för att följa vårdprocesser och utfall av vård för äldre. Som ett led i detta arbete har utveckling av indikatorer för att följa funktionsförmåga och vanliga komplikationer vid vård av äldre skett genom framtagande av geriatriska signalfrågor. Instrumentet används inom slutenvård och särskilda medel har även tillförts enligt förvaltningsbeslut SUS 2014 för att implementera instrumentet inom öppen vård och i samverkan även med kommuner. Malmö stad har integrerat instrumentet Geriatriska signalfrågor i sitt befintliga datorsystem Procapita för att användas regelmässigt per september 2015.

Utveckling av kalkylatorer för att bestämma energi och proteinbehov har skett inom ramen för KC geriatrik och dessa är numera integrerade i Melior för hela Region Skåne. Anpassning sker till nationella näringsrekommendationer.

Ett pågående utvecklingsarbete rör hur ett sammanhållet geriatriskt arbetssätt som bygger på geriatrisk kompetens utifrån det internationellt etablerade förhållningssättet Comprehensive geriatric assessment (CGA) kan integreras i vårdarbete inom öppen och slutenvård. En övertygande evidens visar att CGA som arbetsmodell inom geriatrisk vård sänker dödlighet och förbättrar funktionsförmåga (ADL) och minskar behov av kommunalt stöd, se SBU rapport dec 2014. Utveckling av arbetssätt på äldrevårdsavdelning.

Ett pågående arbete kring stöd för kommunalt anställda sjuksköterskor sker i samverkan med Region Skåne och kommuner där VO geriatrik och KC geriatrik har fått uppdrag att verka för spridning av beslutsstöd för kommunala sjuksköterskor kring optimal vårdnivå för sköra äldre.

Målsättning att medverka i implementering av geriatriska signalfrågor som ett av flera verktyg/metoder för att förbättra vårdprocesser för äldre samt att verka för att CGA som arbetsmodell anpassas och sprids inom Region Skåne

Medverka i att utveckla och stärka nätverk kring kunskapsspridning inom det geriatriska kunskapsområdet.

KC geriatrik ingår idag i ett flertal nätverk, regionalt nätverk kring trycksårsbehandling och prevention som tar fram underlag för regionala riktlinjer kring sårvård och upphandling av trycksårsprodukter; nätverk kring nutrition DIGIS som på motsvarande sätt uppdaterar befintliga regionala riktlinjer kring kostbehandling och preventivt arbete riktat mot äldre; nationellt nätverk för demenssjuksköterskor, startat av VO geriatrik där det hålls nationella seminarier vart annat år; geriatriskt nätverk för läkare, internationellt nätverk för fallprevention

Målsättning att initiera och sprida kunskap via nätverk till övriga aktiviteter som KC geriatrik medverkar i kring det geriatriska kunskapsområdet

Sölve Elmståhl
Professor, verksamhetschef
Juni 2015

<http://www.skane.se/sv/Webbplatser/Skanes-universitetssjukhus/Organisation-A-O/Kunskapscentrum-for-geriatrik/>